

Kahden hehtaarin puuhamaa

Hattulalainen puutarha hehkuu kukkaloistossa, vaikka syksy tekee jo tuloaan. Runsauden takana on omistajien vuosikausia kestänyt into ja rakkaus kasveihin.

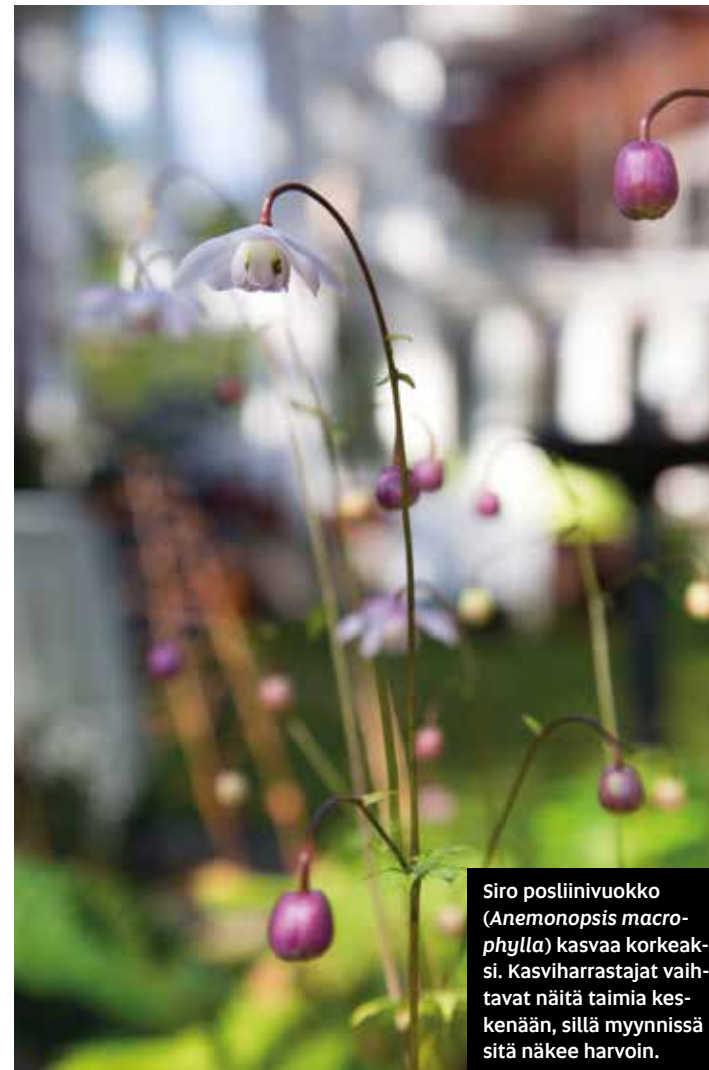
Puutarhanäkymä on vielä syksylläkin täynnä kukkia. Etualan vaaleanpunainen 'Candy Stright'-lilja tuoksuu voimakkaasti.

Keltakukkainen huiskunauhus (*Sinacalia tangutica*) on hyvä valinta syksyä kohti tummenevaan havuvaltaiseen näkymään.

Kasviharrastajien piha Hattulassa

Omistajat Sirpa ja Juhani Mikkola
Menestymisvyöhyke II Puutarhan koko 2 hehtaaria
Puutarhan ikä Aloitettu 35 vuotta sitten.
Maalaji Vanhaa pellonpohjaa.

Siro posliinivuokko (*Anemonopsis macrophylla*) kasvaa korkeaksi. Kasviharrastajat vaihtavat näitä taimia keskenään, sillä myynnissä sitä näkee harvoin.

Hempeä syysvuokko (*Anemone hupehensis*) reunustaa kasvihuoneelle vievää laattapolkua. Syysvuokko talvehtii läpäisevässä maassa suojaisalla paikalla.

KESÄ ON JO KÄÄNTYMÄSSÄ SYKSYKSI, mutta Mikkolan pariskunnan perennaryhmissä kukkii edelleen valtava määrä lajeja. Pihapiirin suuret koivut ja mänty varjostavat juuri sopivasti, sillä niiden latvukset huojuvat korkealla puutarhan yläpuolella.

”Puiden ansiosta täällä on valoa ja varjoa. Koivut ovat sen verran harvassa, että perennoille syntyy sopivasti puolivarjon paikkoja”, **Juhani Mikkola** tuumii.

Kasvilajiston runsaus paljastaa Mikkoloiden olevan tosiharrastajia. Puutarhan suojassa kasvaa tavanomaisista kasvisuvuista useita eri lajikkeita ja uutuusvärejä. Harvinaisuksiakin on joukossa.

”Emme suunnittele juuri mitään etukäteen, vaan sattuma on ohjaillut hankintojamme. Olemme hankkineet sitä, mitä ei ole vielä ollut”, **Sirpa Mikkola** valaisee kasvivalikoimaa.

Kasvi-innostus näkyy kaikkialla kahden hehtaarin alueella. Peltoaukeaman reunalla sijainneen pihan alkuvuosien autuus on jäljellä enää muistoissa. Entisellä pellolla kasvaa nyt jalokuusia ja niiden alusta on hoitonurmikko.

”Suuri osa puutarhastamme on edelleen

”Persikan lisäksi eteläpuolella kasvavat arat magnoliat.”

nurmialuetta, mutta sitä ei helposti huomaa, koska nurmikko ei ole yhtenäistä. Leikkelen jalokuusia säännöllisesti, sillä osa niistä päätyy ehkä aikanaan joulukuusiksi”, Juhani kertoo.

Monipuolinen puutarha

Rintamamiestalon pihapiiri on kokenut Mikkoloiden omistuksessa täydellisen muodonmuutoksen. Tuorein myllerrys on meneillään talon eteläpuolella, jossa jätevesisäiliön uusimisen vuoksi myös hyötypuutarha muokataan uuteen malliin.

”Siirsimme kasvihuoneen paikkaa ja jäsenimme samalla hyötytarhan kasvien kannalta paremmin. Nyt luumupuut ja persikka saavat paremmin valoa”, Sirpa kertoo.

Persikan lisäksi eteläpuolella kasvaa arkoja magnolioita, jotka hyötyvät suojaisasta sijainnista.

Hyötytarhan reunasta alkavan käytävän varteen Juhani on istuttanut puulajipuiston.

Kohtalaisen korkeina kasvavat jo esimerkiksi trumpettipuu, kolmioka ja pennsylvanianvaahtera sekä runsaasti erilaisia havupuita.

”Havukasvit ovat intohimoni. Tässä metsän suuntaan olevalla penkillä istuessa on helppo rauhoittua”, Juhani lisää.

Perennaryhmä jää valoon suurista puista huolimatta. Puutarhan verenpisarat talvehtivat taustan lasierkerissä.

Perennat kuosissa

Jätämme puulajipuiston ja sen alueelle jäävän suuren lammen, sillä perennaryhmän kukassa olevat lajit vetävät puoleensa hehkuvilla väreillään. Ohitamme korkeat syyspäivänhatut, auringontähdet ja hirvenjuuret, jotka kasvavat vaikuttavan suuressa ryhmässä.

”Laitoimme nämä korkeat lajit pellonreunaan valeistutukseen, sillä niille ei ollut oikein paikkaa puutarhassa, kun saimme ne. Siihen ne sitten jäivätkin pysyvästi ja puutarha on kasvanut niiden ympärille”, Sirpa muistelee.

Aurinkoisella paikalla kasvaa myös runsaasti erilaisia punahattulajikkeita.

”Punahatut ovat syyskesällä lempikasvejani, sillä ne pysyvät tosi siisteinä ja terveinä ja keräävät runsaasti perhosia. Lisään niitä siemenistä. Kokeilen mielelläni uutuuslajikkeita, kun niitä sattuu kohdalleni”, Sirpa jatkaa.

Ryhmässä kasvaa runsaasti myös erilaisia liljoja, joihin on nyt ilmestynyt härmää.

”Pidän liljoista, mutta varjoliijat ja ruskoliljat mätänevät helposti sateisina kesinä. Kylmä alkukesä ei myöskään sovi niille. Tämä kasvupaikka on hyvin kuiva ja paahteinen, joten se lienee synnä härmän ilmestymiseen”, Sirpa tuumii.

”Leikkelen perennojen varret alas vasta kevättalvella.”

Sirpa leikkelee perennojen varret alas vasta kevättalvella maaliskuussa, sillä hänen mielestään ne ovat kauniita lakastuessaan lokamarraskuussa. Siistimistä, kitkemistä ja kasvien siirtelyä suuressa puutarhassa piisaa jatkuvasti.

”Yritän olla istuttamatta pieneksi jääviä lajeja suurten viereen, mutta hämmästyin usein kasvien kokoa niiden kasvettua täyteen mittaan. Viimeksi vuohennokka yllätti, sillä siitä tuli paljon suurempi kuin luulin.”

Monet vinkeistä on testattu kokeilemalla.

”Leikkaan kultapallon varret kesällä puoleen pituuteensa, kun ne ovat metrin korkuisia. Silloin ne kukkivat matalampina.”

Kokemus opettaa

Sirpalla on muitakin vinkkejä, jotka liittyvät kasvuun ja talvehtimiseen.

”Leikkaan sikurin syksyllä lyhyeksi, ja siitä on tullut meillä monivuotinen. Myös salkoruusut talvehtivat, kun leikkaan ne kukinnan jälkeen mataliksi. Voihan olla, että ne myös kylväytyvät itseeseen, mutta leikatut lehtiruusukkeetkin talvehtivat hyvin.”

Hiekansekainen multamaa on perennoille paras, sillä useimmat perennat eivät siedä ollenkaan talvimärkyttä.

← Tarhapunahattu risteymä 'Sunrise' (*Echinaceae x hybrida*) sopii väriältään hyvin liilan keijunkukan kumppaniksi.

←← Sirpa Mikkola iloitsee perennojen kasvuvoimasta ja pitkästä kukinnasta. Yleensä aratkin lajit talvehtivat hyvin.

← Omenapuun lempeään varjoon tuotu pienoiskasvihuone on sopiva orkideoiden ja tillandsioiden kesäpaikka.

←← Kapintähdikki (*Ornithogalum saundersiae*) on sipulikasvi. Se kestää hyvin leikkokukkana.

Etualan syysmaksaruo-
ho (*Sedum spectabile*)
odottaa kukintavuoro-
aan. "Double Decker"-
kaunopunahattu sen
vieressä on kerrannais-
kukkainen.

"Siemenistä kasvattaminen ei ole minun juttuni, vaikka sitä jonkun verran teenkin. Aina en kuitenkaan onnistu ja harmittelen, kun kasvit taimettuvat, mutta eivät selviä jatkossa", Sirpa myöntää.

Sen sijaan maan kasvukunnosta huolehtiminen näyttää onnistuneen hyvin. Ruohosilpun lisääminen perennapenkkeihin pitkin kesää ja elokuinen syyslannoitus ovat saaneet aikaan hyvän kasvun ja talvehtimisen.

Takuuvarmat ja erikoisuudet

Yksi Sirpan lempisuvuista on esikot. Hän jaksaa hämmästellä suvun lajien ja lajikkeiden monimuotoisuutta. Kukintaakin piisaa koko kesän varhaiskeväästä lähtien.

"Vielä syyskesälläkin kukkivia lajeja on olemassa. Parhaillaan kukkii kesäesikon Keilour-hybridi. Esikot sopivat monenlaiseen kasvupaikkaan ja ovat kasvutavaltaan todella koristeellisia."

Parhaillaan kukkivat myös pieni ja hento posliinivuokko sekä valkoalpi puolivarjon ryhmässä.

"Puutarhassamme kasvaa nykyään jo 1 800 lajia ja lajiketta, vaikka keräily ei ole ollut itsetarkoitusta. Edelleen tulee kuitenkin hankittua uutta, sillä

kokeilu viehättää", Sirpa kertoo. Luottotaimistojen lisäksi hankintakanavana ovat toiset harrastajat, joiden kesken vaihdetaan kokemuksia ja harvinaisia taimia.

Nurmikko saa sammaloitua

Mikkoloiden suuressa puutarhassa on paljon nurmialueita, jotka ajetaan viikoittain ruohonleikkurilla. Juhani kiittelee erityisesti kevyttä akkukäyttöistä ruohonleikkuria, jonka käyntiäänä on hiljainen ja leikkujälki erinomainen.

"Tarkoituksemme on istuttaa enemmän lehteviä perennoja, kuten nauhuksia, jotta nurmikkoalue pieneneisi. Toistaiseksi puutarhassamme on aika paljon kierrettäviä puita. Onneksi ruohosilpulle on aina käyttöä katteena."

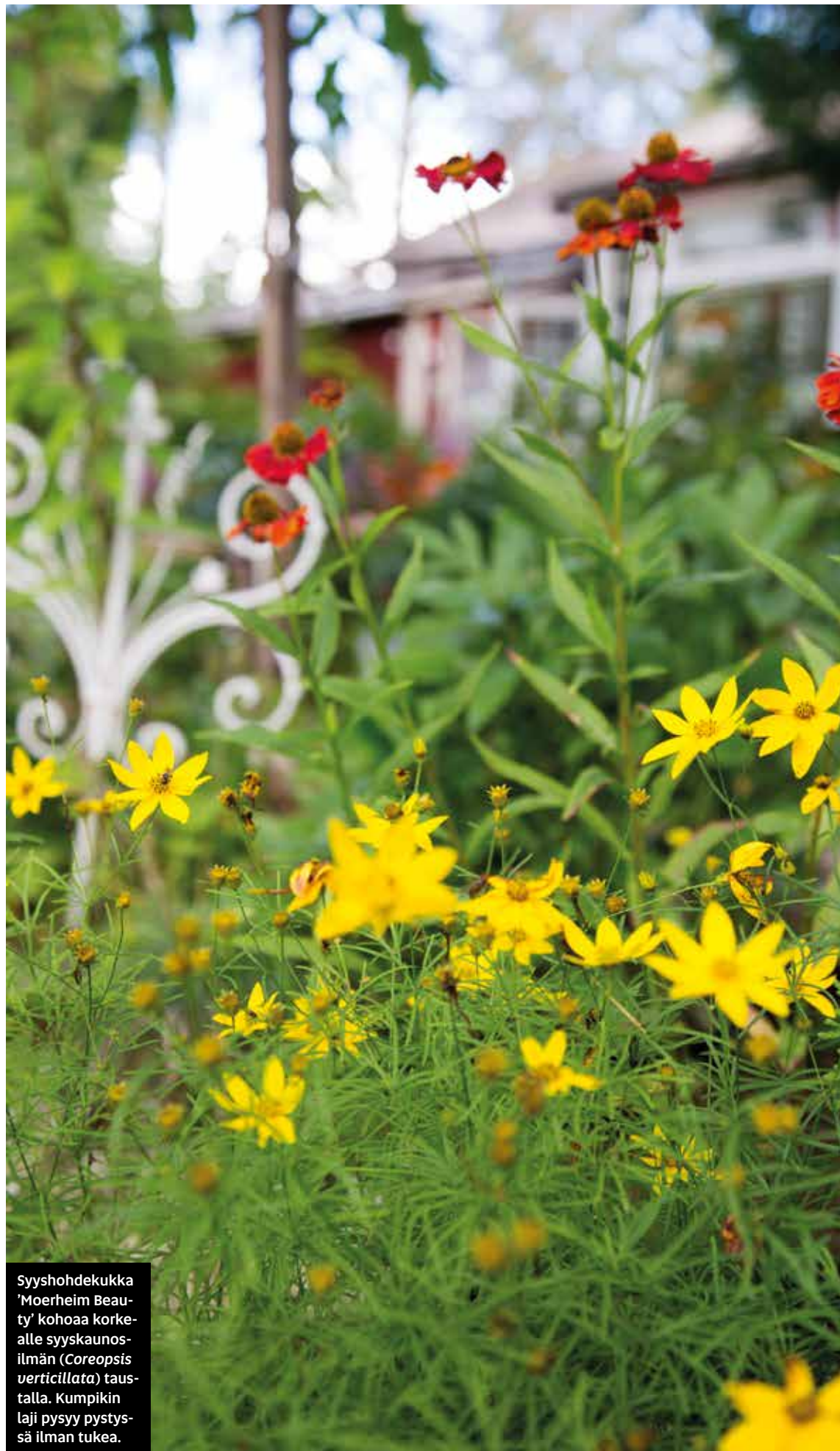
Puuston kasvettua sammal on lisääntynyt nurmikossa, ja se on Sirpan ja Juhanan mielestä vain hyvä asia. Puutarha saa pian uutta ilmettä, sillä Mikkolat ovat oikeissa rakentaa alueelle sammalpuutarhan.

"Saniaiset ja heinät sopivat sinne hyvin, ja kuunliljoja lisäämme sinne myös", Juhani kertoo parisunnan suunnitelmista. ●

► **Kestotilaa!** Kerroimme Mikkoloiden puutarhan kevätasusta numerossa 3/2012 s. 48–55. Löydät sen lehtiarkistosta www.kotipuutarha.fi

Viinikärhkö 'Purpurea Plena Elegans' kukkii lumentuloon asti. Huvimajan taustalla kasvavat japaninsiipipähkinä (*Pterocarya rhoifolia*) ja riippakäärmekuusi (*Picea abies* f. *glomerulans*).

Syyshohdekukka 'Moerheim Beauty' kohoaa korkealle syyskaunostilman (*Coreopsis verticillata*) taustalla. Kumpikin laji pystyy pystyssä ilman tukea.

Sirpan suosikit

1 Köynnösukonhattu (*Aconitum hemsleyanum*) ei lisäännä helposti siemenistä. Syvän liila kukan väri viehättää Sirpaa. Tämä köynnöstävä perenna on edelleen harvinainen.

2 Kaunopunahattu 'Razzmatazz' on vielä kehitymässä täyteen kukintaansa. Sirpa löysi kasvin sattumalta kotimaiselta taimistolta.

3 Sysseleimun vanha kanta on syreenileimu (*Phlox paniculata*), joka kasvaa lähes metrin korkuiseksi. Kestävä perinneperenna sopii hyvin luonnonmukaisiin istutuksiin.

4 Kellopeippi (*Physostegia virginiana*) viihtyy kosteasakin paikassa. Se keventää kasviryhmän ilmettä sirolla, ryhdikkäällä olemuksellaan. Yksittäisten kukkien asentoa voi muuttaa poikittais-suunnassa.

5 Punahattu 'Hot Papaya' on erikoinen rakenteeltaan. Sirpa kerää erilaisia punahattu-uutuuksia. Tämän lajikeen hän löysi Virossa.

6 Syysvuokko viehättää hempeällä vaaleudellaan muuten voimakasväristen syyskukkijoiden joukossa. Kasvi on parhaimmillaan suurehkona ryhmänä, sillä myös lehdistö on pensasmaisen tuuheaa ja koristeellisen.

7 Kesäesikon Keilour-hybridin (*Primula florindae*) on kylvetty toiselta kasviharrastajalta hankituista siemenistä. Korkea erikoisuus viihtyy varjossa.

8 Vanha syysleimukanta (*Phlox paniculata*) on peräisin Sirpan siskolta ja se on kukkinut puutarhassa uskollisesti jo 30 kasvukautta.

9 Huiskunauhus kuuluu asterikasveihin ja tuoksuu hyvältä. Sirpa kehoittaa valitsemaan kasvupaikan tarkkaan, sillä kasvi leviää voimakkaasti.

